

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 14.

Mercuri 18. Aprilie

1862.

Siedinti'a comitetului „Asociatiunei romane“
din 8. Aprile 1862.

In absinti'a Escelentii Sale Dlui presiedinte ordinariu a purtatu presidiulu in asta siedintia D. vicepresiedinte alu asociatiuni T. Cipariu, carele impreuna cu ceilalti doi membrii de comitetu din Blasiu DD. Papfalvi si Antonelli luà antai'a óra parte la sesiunile comitetului nostru. Indepartarea locului, lips'a mai totala de drumuri bune intre Sabiiu si Blasiu intr'o iérna grea, cum fú cea trecuta, facura pana acum cu nepotintia participarea DDloru la desbaterile comitetului, de si lipsirea DDloru e totdeuna greu semtita.

Siedinti'a se deschise la 9¹/₄ óre cu citirea si verificarea protocolului sesiunei trecute, apoi se trecú la Incerarile, din care ne luamu si asta data voia a insemná aici pe cele mai momentóse.

D. Antonelli facú observatiunea ca ficsarea unei tacse pentru membrii, candu primescu diplomele ar' fi produsu neplaceri in multe parti si ca aceea jacea mai multu in drepturile adunantie generale. In urm'a caroru se decise, ca aceea tacsă, desi acum fipsata, inse se nu fia obligatoria pentru nimeni, remanendu in voi'a fiau de a o respunde, ori nu.

S'a cititu apoi o scrisóre a Dlui secretariu primariu G. Baritiu despre 33 galbini si 8 dóne, dieceri tramisi casieriului asociatiunei pentru juristi, la care comitetulu decide, cá casieriulu se transpuna acei bani comitetului juristiloru din Sabiiu. —

Pentru recensarea poesiiloru renumitului nostru barbatu Andreiu Muresianu se alésa o comisiune statatóre din DD. vicepresiedinte T. Cipariu, Dr. P. Vasiciu si S. Popoviciu. N'avemu cea mai mica indoieála ca recensarea va trebui se fia catu mai favoratóre, numai catu am dori apoi, cá on. comitetu se reco-

mande adunantie generale viitore acelu opu de mare pretiu spre premiare.

In locul fostului colectoru din Vien'a D. Puscariu se denumi D. B. Babesiu, éra celu d'antaiu va fi rugatu de catra comitetu cá se ice acea sarcina a-suprasi si in postulu in care se afla.

Mai departe se denumira de colectoru in Siomcuta mare DD. Iosifu Popu, vicecapitanu si D. C. Dragosiu vice-notariu; in Remete D. vice-capitanu Stefanu Filipu; in Magureni D. protonotariu Andrei Medanu, in Cosl'a D. jude procesualu B. Buteanu, in M. Osiorbeiu 1 Filipu.

Pentru frumós'a interprindere, ce D. vice-comite Siulutiu a facutu in folosulu fondului asociatiunei, comitetulu si-a respicatu a sa multiamita si recunoscentia; asemene s'a votatu multiamita Illostritatei Sale Dómnei Maria Branu de Lemeni socia Dlui Capitanu supremu alu Fagarasiului pentru sum'a de 34 fl. dela balulu tienutu in folosulu asociatiunei, cumu si la ceilalti contribuitori.

Dlui vice-presiedinte, daruindu acesta mai multe opuri de ale Dsale pe sém'a bibliotecei asociatiunei, i se aduce multiamita; asemene si Dlui invetiatoriu primariu din Orlatu Moise Panga pentru daruirea mai multoru charti de mare pretiu.

Urmà apoi citirea unei scrisori de multiamita a redactorului lui „Sürgöny“ si membrului onorariu alu asociatiunei Kecskeméti, carea fiindu mai multu de cuprinsu politicu se luà la cunoscentia cu acea observatiune, ca de si din partea romanésca s'ar puté multe respunde la aceea, inse neavendu comitetulu de a face cu trebi politice, acest'a nu voiesce nice odata a se abate din cariera sa; cu tóte aceste ar fi cu scopu, cá se se publice acea scrisóre in vruna din foile nóstre politice (o vomu comunicá Red.)

S'a hotaritu mai departe, ca in tota vinerea dela 9—12 óre se se afe in cancelari'a asociatiunei unulu din oficialii ei pentru impartasirea desluciriloru la ómeni, cari au vre-o afacere cu comitetulu.

Din citirea socotelei casieriului asociatiunei se vediú ca dela Ianuaru pana acumu a mai intratu in fondulu asociatiunei 1624 fl. 55 cr., deci sum'a intréga a fondului face 9523 fl. 38 cr. v. a.

In fine la propunerea Archivarului se decise cu unanimitate a se face din partea comitetului o rugaminte la inclitulu guvernú, cá pe viitoru se se delature tóte pedecile de acumu pentru adusulu cartiloru romanesci din vecin'a Romani'a si cá acele se póta pe viitoru intrá in Austri'a cu tóte inlesnirile acele cu care se tragu si alte carti din Germania si alle staturi straine. La respicat'a vointia a tuturor membriloru comitetului compunerea chartiei respective o luá asuprasi Dlu vice-presidente.

Siedinti'a se incheia la 2 óre, éra la 3 dupa amédia D. vice-presiedinte dete unu prandiu stralucitu la otelulu „Cetatea Vien'a“, la care fura invitati toti membrii comitetului si oficialii asociatiunei.

„Amic. Sc.“

Revist'a romana.

Sunt mai bine de diece luni, decandu strabatuse si la audiulu nostru, cumca in Bucuresci s'ar fi intocmitu o mica societate de literati cu scopu de a publicá o fóia periodica, carea se aiba a'si trage alu seu nutrementu numai din campula sciintieloru, alu arteloru si alu literaturai nationale. Acea fóia se titulá **Revist'a romana.**

Publiculu romanescu transilvanu si banatiénu cunoşcuse pana atunci, si de nu me insielu, tocma si pana acuma, numai **Revist'a Carpatiloru**, ce esia in Bucuresci sub redactiunea D. **Georgie Sionu**, unulu din cei mai renumiti poeti ai Moldaviei; caus'a era, ca numai Dn. Sionu ingrijise a'si castigá invónti'a in: gubernu austriacu de a'i poté intrá fóia sa in provinciile austriace; din contra **Revist'a romana** a ne remase pana asta tómma cunoscuta numai din nume. Si totusi acésta fóia periodica apucase a se publicá din Aprile pana in Decembre a 1861 in optu brosiure séu tomurele 4° in care se numera 1861 pagine séu fetie. Fóia e tiparita pe chartia de scrisu fina, tiparulu si tóta ajustarea ei eleganta, in catu

precum articuli coprinşi in trins'a, asia si tiparirea ei se pare a fi destinata inadinsu pentru acea parte a publicului romanescu, carele consta din individi de o cultura sciintifica mai inalta si totuodata din clasele mai avute.

Noi nu potemu intrá astadata in apretierea mai deaprópe a coprinsului **Revistei romane**, eara acést'a atatu din cauza ca pe catu timpu o avuramu la mana, ne fú preste putintia de a'i citi toti articuli precum ar fi meritatu in adeveru, catu si pentru ca unii din aceiasi vediendu'i publicati romanesci, ne surprinsera intrunu modu atafa de placutu, in catu tocma pentru acést'a nu voimu a grabi cu opiniunea nóstra. Déca totusi avemu se observamu cate ceva in privinti'a stilului si a ortografiei (cu litere latine) din **Revist'a romana**, acést'a ni o pastramu pentru timpulu candu vomu fi trecutu cu léctur'a preste tóte acelea optu tomurele. Deocamdata observamu ca stilulu **Revistei romane** este netedu, usioru de intielesu pentru orice omu care va fi trecutu de es: numai prin trei patru clase gimnasiale, constructiunea curgétóre dupa firea analitica a limbei nóstre, o multíme de frase si inturnaturi eleganté, din care se stravedu urmele studiiloru facute in limb'a francesca, cum si alé unei lecture intinse si bine rumegate; eara ortografi'a este in mai multe privintie diferitóre de cea adoptata de catra romanii transilvani dela 1860 incóce; totusi acea diferentia nicidecumu nu e de o natura, pentru cá, mai curéndu séu mai tardiu se nu potemu ajunge cu totii la o uniformitate deplina si de toti dorita; tocma pentru acést'a inse, adica pentrucá cu incetislorulu se ne apropiemu unii de altii, né vomu luá voia cu alta ocasiune a ne face si noi óresicare observatiuni in privinti'a ortografiei. Pentru astadata fia de ajunsú a enumerá partea mai mare a disertatiuniloru si articuliloru carii se ocupa mai virtosu cu artele si cu unele parti ale istoriei nationale, eara pe cei strinsu sciintifici, precum sunt de es: alu Dlu **J. Falcoianu**, despre **Astronomia**, ii recomandamu preste totu barbatiloru de specialitaté. Se cuvine a mai insemná si a nu trece cu vederea, cumca **Revist'a romana** mai are si stampe (portrete, precumu sunt ale lui Michaiu, ale **Vacaresciloru**, planuri de situatiune, cum alu **Romei antice** si alu **Bucuresciloru**), cumu si cateva facsimile de scrisori si tiparituri romanesci vechi, a caroru castigare si reproducere a trebuitu se coste pe DD. Redactori spese mari si grele, care déca au scumpitu

fóia, merita inse si tóta recunoscinti'a publicului daruitu de providentia cu averi prisosítóre.*)

Articuli Revistei romane, pe carii ii recomandam nu numai invatiatorilor de profesione, ci si publicului midiolociu sunt suprascrisi precum urméza din luna 'n luna:

Din Aprile.

Lupulu Mehedintiénulu, de G. Cretienu.
Episcopu istoricu din dilele lui Radu-Michneá Voda.

Cantecele poporane ale Europei resaritenene, mai cu séma in raportu cu tíer'a, istori'a si datimele romaniloru, de A. J. Odobescu.

Studii artistice asupra Romei antice de D. Berindeiu.

Cateva cuvinte asupra (repositului in Italia) Nic. Balcescu si scrieriloru sale.

Istori'a romaniloru sub Michaiu Voda vitézulu, dupa manuscriptulu lui Nic. Balcescu, continuata in Maiu, Juniu, Iuliu si Augustu.

Maiu.

Despre juriu in materii penale, de N. Gr. Raovitia.

Principiile critice, de Radu Jonescu.

Poesii: Unirea principatoru, de Gr. M. Alecsandrescu. Traduceri din Anacreon (patru piese), de Dim. Bolintineanu.

Nota asupra portretelor lui Michaiu Voda Vitézulu.

*) Cele optu tomuri ale Revistei romane publicate pana la Dec. 1861 costa treigalbinii, eara pretulu pe 1 anu intregu computatu dela 1 Jan. 1862 este 4 galbini imp. Inse cum se se póta trece incóce, dupace legea Teresiana prin care s'a opritu totu ce e tiparitu romanesce, iliricesce si evreesce in alte tieri, inca totu mai e in putere? Eata cum. Banii se potu tramite pe adres'a Dlui A. J. Odobescu, directoru alu departamentulu bisericescu cu aceea conditiune, cá esemplarele prenumerate se se indirepte la o adresa sigura, la Clusiu, Pest'a, Sibiiu sén Brasiovu dreptu prin vam'a de frontiera spre a se dá in revisiunea auctoritatiloru guberniale, care apoi nu e indoieía ca le voru eliberá, din cauza ca Revist'a romana nu se ocupa de locu cu politic'a ci numai, cu sciintiele si cu artele Intr'aceea DD. redactori inca nu voru lipsi a cere concesione formala pentru intrarea Revistei in tierile austriace. —

R.

Juniu.

Istori'a minuniloru de P. Jatropolu.
Satir'a latina, disert. istorica, critica si literara, de A. J. Odobescu.

Iuliu.

Bucurescii, studiu istoricu de D. Berindeiu.

Poesii. Dela repositulu Cárlova: Ruinele Tergovistei. Marsiulu ostirii romanesci.

Dela Jo. Vacarescu: Vremea

Augustu.

Daci'a vechia, de Joannu Ghica.

D'na Dora d'Istria*), de Radu Jonescu.

Artic. anteu coprinde o recensiuine a cartii: La Suisse allemande et l'ascension de Moench (Elveti'a germana si suirea pe Moench) in 4 volum. Ci Dna Dora d'Istria mai are si alte scrieri, precum: Viéti'a monastica in biseric'a orientala, 1 volum. Femeile in orientu, 2 vol. — Romanii si papatul si eroii Romaniei. — Pe lenga aceste scrieri (publicate in limba francesca) D'na Dora d'Istria a publicatu mai multe studii interesante in Revue de Deux Mondes.

„Unu sufletu ardietoru si pasionatu pentru lucrurile mari si frumoése, cu nobili espiratiuni catra independintia si egalitate.“

Poetii Vacarescii (traducerea lui Britanicu-Strabunii Vacaresciloru. — Banulu Jenachitia) de A. J. Odobescu.

Despre isvodulu spatarulu Clanau (critica) de Grig. Lachovari.

Scrierile lui Radu logof. Cronicariulu.

Octombre.

Libertatea de G. Creti'ennu.

Bucurescii.

Istori'a romaniloru sub Michaiu Voda Vitézulu.
Noembre et Decembre.

Despre unele manuscripte si carti tiparite, aflate in monastirea Bistriti'a de A. J. Odobescu;

Biseric'a Resaritului in faci'a Papisnului, de G. Grig. Cantacuzino.

10 poesii noua dela Vas. Alecsandri.

2 fabule de A. Donici.

*) Acest'a e pseudonimulu principesei Elen'a, un'a din ficele raposatulu m. banu Michaiu Ghica, frate mai mare alu fostulu D. Alecsandru Ghica. Cocóna Elen'a fusese maritata cu principele din Rusi'a Koltzof-Masalski.

D-na Dora d' Istria, alu doilea articulu de recensiuone a cartii:

Viéti'a monastica in biseric'a orientala.

Miscarea literara din 1861 in tierile romane, de Cretianu.

Acestea si altele pana in Decembre 1861. In- tr'aceea Revist'a romana se continua si pe a. 1862, eara tendinti'a ei mai deaprópe, cum si DDnii redac- tori conlucratori 12 la numeru, sa afla din urmatórea scrisóre, pe care ne luamu voia a o alaturá intru totu coprinsulu ei.

„Onorate Domnule!

„O era de renascere si civilisatie s'a deschisu tieriei nóstre. Natiunea romana, pusa pe calea cea mare a progresului, trebue sa dobendeasca tóte ele- mentele necesarii are sa mérga nainte si sa adjunga la putere, la marire si la prosperitate. Elementele care potu pregati si intemeia acestu mare viitoru alu nationalitateri romane sunt ideile si cunoscintiele serióse in sciintie, litere si arte. Respandirea ideiloru pentru desvoltarea spiritului si formarea animei, va aduce tiera nóstra la o adeverata civilisatie.

Acésta singura dorintia a indemnatu pe sub- semnatii a'si pune tóte silintiele spre a incepe publi- carea Revistei romane pentru sciintie, litere si arte, care curíndu va intra in al duoile anu alu aparitiuni sale.

De la inceputu, noi amu fostu departe de a crede ca vomu putea singuri dobendi tóte rezultatele dorite. Dar credinti'a ca scopulu acestei lucrari va fi apro- batu si incuragiatu, ne a facutu cu dreptate a spera ca toti barbati eminenti prin luminile si seiinti'a ce po- sedita, voru da modestei nóstre incercari, o intindere si o insemnatate mai mare. Printr'unu asemenea con- cursu puternicu, Revist'a romana, deviíndu unu centru de activitate intelectuale alu Romaniei, va putea fi o opera adeverata nationala si unu midiolocu insemna- toru de civilisare pentru patri'a nóstra.

Unirea frumósa in dorintie si in lucrare a mai multoru persóne, cu géndu de a pregati tieriei, acestu mare viitoru, prin intinderea si respandirea instruc- tiunii, va fi o marturia invederata de concordia, acti- vitatea si patriotismulu romaniloru.

Acésta cugetare ne da curagiulu a ne adresa catra Domnia-Vóstra, cu o deplina incredere ca veti bine voi a respunde apelului ce facemu la luminile si cunoscintiele Domniei-Vóstra, si nu veti refusa

a conlucra la o opera ce are de unicu scopu desvol- tarea si prosperitatea natiunei romane.

Priimiti totu de odata, ve rugamu, onorate D., incredintiarea pre destinsei nóstre consideratiuni.

Redactori ai Revistei romane:

C. Aninosianu,	Radu Jonescu,
D. Berendeiu,	Jón Falcoianu,
P. Buescu,	A. Gianni,
George Gr. Cantacuzino,	Gr. J. Lachovari,
George Cretiénu,	A. J. Odobescu,
Dr. P. Jatropulu,	N. Gr. Racovitia.

Bucuresci, Januariu 1862.

Aceia carii cunoseu din o conversatiune mai indelunga pe toti DDnii Redactorii Revistei romane, cum si inca pe alti vreo doispredece barbati de sci- intie si litere din Principatele romanesci, totu odata si mai independinti in privintia starii materiale, vo- iescu a vedé in Revist'a romana o inceputura modesta de o academia sciintifica pe atunci, pe candu mare- tintlu edificiu nou alu scóleloru nationale de S. Sava se va gati pe deplinu. Dieulu parintiloru nostrii se le stea intru ajutoriu. Ceea ce scimu noi din propri'a esperiintia este, ca intre sgomotulu sterpeloru lupte poilitice in Bucuresci se adaoga si imultiesce cu in- cetisiorulu unu numeru de tineri si barbati intre anii 25—50, carii retrasi dela luptele politice s'au datu cu totulu sciintieloru si studiului; eara lenga acestia se alatura o parte buna a lectoriloru: Instruc- tiunii publice redigate de Dn. Profesoru Dr. A. T. Laurianu, a lectoriloru de Analele staiistice, elaborate in biroulu statisticu de Dn. D. R. Martianu, si alu sustienetiloru Revistei romane, totu atatea ca- nale latitóre de sciintia adeverata, prin care se arunca temeuri ale viitorului multu mai duratóre decatu tóte polemiile rapitóre de pacea si linistea mintiloru si a animelor. Ferice de asemenea ómeni, intre carii in sa unu destinu cumplitu nu sufere cá se ne renume- ramu si noi.

Zernesci, in Duminié'a Floriiloru.

G. B.

SAMUELIS KLEIN HISTORIA DACO-ROMANORUM SIVE VALA- CHORUM.

Caput VI.

Religio Christiana quomodo perseveravit apud Daco- Romanos seu Valachos.

Saeculo IV, V et VI variae Gothorum, Hunno- rum, et Bulgarorum gentes ex Shythia prodeuntes,

Daciam, Mysiam et Thraciam plurimum vastarunt, atque vexarunt. Gepidi et Hunni eam Daciae partem occuparunt, quae modo Trannia audit. Gothi saepe Daciam vexarunt, Bulgari Moesiam cum Aureliana Dacia Romanis eripuerunt. Patzinacitae, et Cumani fines, qui Moldaviam respiciunt, subjugarunt. In his provinciis, ob persecutiones barbarorum, et pro tunc infidelium gentium, Christianorum numerus, multum attenuatus est, et ad vilem statum redactus; plurimi tamen eorum, ad eam Daciam Ripensem, quae modo Valachia Transalpina dicitur, transiverunt, ast nec ibi in primaevo flore Religio Orthodoxa perduravit. Etenim Romani, qui in Ripensem Daciam se contulerant, intenti erant rebus bellicis, quo se suaque defendere, a tenere possint. Hinc evenit, ut scientia apud ipsos valde decreverit, et cum hac Religio quoque obscurari coeperit, lingua autem multum depravata fuerit. Post annum vero circiter, 669, quo tempore Bulgari, etiam hanc Ripensem Daciam, seu modernam Valaciam, Regno suo in societatem adjece- runt, sensim ita scientia defecit, ut pauci de statu sacerdotum linguam Graecam, qua (ut pote proprio sub imperio, et spirituali directione Graecorum existentes) in sacris utebantur, scirent, Latinae usus exoleverat, multi erant, qui tantum Graece legere norant. A Bulgaris enim commercium omne cum Graecis praepeditum fuit, cum Romanis, propter Hunnos pariter habere non licebat. * Daco-Romanos semper mansisse ab antiquo in Chtiana religione, etiam post adventum in Daciam Bulgarorum, Avarum, Hunnorum, Gepidarum, et Hungarorum, patet etiam ex eo quod Festorum nomina in vulgari sermone antiquis vocabulis appellant, Vg. Domineca sant. Georgi, sant. Joanne, sant. Nicora, santa Maria. Si autem penitus a Chtiana religione defecissent, et conversi postea cum Bulgaris saeculo 9. vel 10, has voces certe non haberent in usu, et quia Ecclesiasticos libros, aut ex Graeco, aut ex Illyrico versos habent in suam linguam, in libris frustra quaeret homo haec vocabula, vgsant Georgi, sed sfantulu Georgie juxta Illyricam pronuntiationem. Cum ergo vocabula ista semper in communi vulgari sermone vigeant, certe non saeculo X ab Illyris acceperunt, qui haec non habent, sed cum religione semper ab antiquo retinuerunt, aut si religionem deseruissent, haec quoque, ut pote ad religionem Chtianam pertinenſia propria vocabula deseruissent; cum autem vocabula propria Chtianae religionis retinuerint semper, certo retinere debuerunt

etiam religionem; neque dici potest Daco-Romanos a Latinis has voces accepisse, cum quibus nullum commercium habebant. *) Duravit igitur iste status usque ad saeculum IX, quo gens Bulgarorum, tempore scilicet Michaelis Imperatoris Constantinopolitani ad Christum conversa est, novasque literas, a sancto Cyrillo Slavorum Apostolo, inventore Cyrillianas dictas, Bulgari propter meliorem prononciationem ac expressionem, appropriarunt, Graeci enim characteres minus apti sunt ad exprimendas Slavicae linguae voces, cujus dialectum Bulgari quoque adhibent. Itaque Bulgari, Ecclesiasticos Rituales libros ex Graeco, a quibus Christianam acceperant Religionem, in slavicam linguam vertere coeperunt. Daco-Romani seu Valachi, utpote regni Bulgariae membra, linguam Bulgaricam addiscebant, erat enim regnans, proinde valde necessaria, Sacerdotes quoque passim illam sciebant, omnesque expeditiones, dispositiones, et mandata, atque decreta Regia Slavonica lingua expediebantur. Denique consilia, et omnia eadem lingua Slavica tractabantur, et quia scholae in Bulgaria erectae sunt, coeperunt communiter discere Slavicam linguam facilius absque longiori peregrinatione, et quia magis necessaria, et in usu erat, addiscebant. Cum autem a Bulgaris separatum Regnum, et Rempublicam distinctam, ut tertio Libro dictum est, Valachi constituisent, coeperunt negligere studium linguae Slavicae; et non nisi in Ecclesiasticis libris et ritibus, et Principum, Archi-Eppumque titulis ejus usum habebant, unde post aliquot tempus quod Graecae linguae apud eos contigerat, hoc ipsum Bulgariae quoque evenit, ita ut plures Sacerdotes non intelligebant eam, coeperunt igitur Typichia, seu Rubricas, et Paroimias seu Lectiones, et Synaxaria, in linguam Valachicam transferre, ut sacerdotes sciant saltem ordinem Officii Divini, et ex Synaxario solemnitatem, quam celebrarunt, reliquae vero preces, et cantica in lingua Slavica manserunt. Haec commixtio utriusque linguae in sacris causa fuit, ut Valachi quoque Cyrillianas literas ipsis jam familiares appropriarent. Coeperunt postea et quidem in Trannia anno 1580 Coronae typis edere conciones litteris Cyrillianis, sed lingua Valachica; hos secuti et Transalpini Valachi, et concionarios, catecheticosque libros Valachica lingua, sed litteris Cyrillianis edere. Anno 1651 Tranni Psalterium, et

*) In margine scriptum. Editor.

Novum testamentum, et paulo post **Euchologion** seu **Rituale**, et **Horologion**, seu librum continentem horas **Canonicas** in lingua **Valachica**, sed multis **Slavicis** vocibus mixta **Cyrillianis** literis imprimi fecerunt. Anno **1675** **Tranni Valachi** in **Provinciali** sua **synodo Albae Juliae** sub praesidio **Archi-Eppi Sabae** secundi, statuerunt, ut omnes in posterum **Sacerdotes** in **Ecclesia** lingua **Valachica** uterentur, hos secuti sunt **Valachi Transalpini**, qui sub **Principe Serbano Cantacuzeno** anno **1680** **Biblia**, et multos libros ex **Graeco** in **Valachicum** verterunt, atque typis ediderunt; initio saeculi decimi octavi **Damascenus Eppus Rimnicensis** in **Valachia** vir linguarum **Graecae**, **Latinae**, **Slavicae**, et **Valachicae** optime gnarus, in **Valachicam** linguam omnes fere **Ecclesiasticos** libros vertit, et partim ille, partim ejus successor **Clemens** litteris **Illyricis** seu **Cyrillianis** imprimi curavit. Hac versione tota jam **Valachorum Ecclesia** utitur, est autem versio bona vixque alia correctione indiget, nisi purgatione, et expunctione vocum **Slavicarum**, quae adhuc hinc inde inspersae, atque inmixtae reperiuntur, et **Cyrillianarum** literarum abjectione, quarum loco substituendae sunt **Latinae antiquae**, propriaeque **Romanorum**, quae res sine difficultate potest fieri, ut in **Latino-Valachica**, quam composui **Grammatica** ostensum est. Sed ad priora unde digressi sumus, redeamus.

Quamquam in medio infidelium **Bulgarorum**, et **Hungarorum**, atque **Tartarorum**, et **Sarmatarum** manerent **Daco-Romani** seu **Valachi**, tamen **Christiana religio** apud eos vigeat, * et hinc est quod hodieum aliter festos dies communiter vocent, aliter in libris, utpote recentioribus, et ex **Slavonicis** traductis habeant; in libris aut **Graecos** aut **Slavonicos** terminos et vocabula adhibent, in communi vero, ut antiquitus ante **Bulgarorum Regnum** appellant, dicuntque: **Sant George**, **Sant Joanne**, **Santa Maria**, **Sant Nicora**; in libris habent **Sfantulu Georgie**, **S.J oann.** **Adormirea Nascatoriei de D-nedien.** **Sfantul Nicolae**, etc. Amplius hoc patet ex eo, quod *) et **Eppos** habebant, inter quos maxime antiquitate celebratur **Eppatus Argos**, seu **Argis civitatis**, qui a **Constantino Magno** initium trahit, ab isto **Argiensi Eppo** **Mediterranei** quoque **Daci**, id et **Tranni**, **Doctrina Sacra** illustrabantur antequam a **Divo Stephano I. Hungariae Rege** proprium acce-

*) In margine scriptum. Editor.

pissent **Eppum**. * Sunt verba **Samuelis Timon** in suae **novae Hungariae imagine** cap. **XV**. Id ipsum colligitur etiam ex literis **Pii II Papae Romani** de anno **1464**, quibus confirmavit literas **Bonifacii noni Papae Romani**, in his literis **Pontifex** sic scribit: In dicta **Tranniensi** olim **Argensi Dioecesi**. Ergo olim **Argensis Eppus** superintendebat **Traniae**, hoc utipue ante tempora **S. Stephani Regis Hungariae**, qui **Tranniensem Eppatum** fundavit. Ex hoc clarum est ante **D. Stefani** tempora, seu conversionem **Hungarorum** ad **Chiti religionem** fuisse **Romanos**, quos modo **Vallachos** appellant, innegabile est, **Sacerdotes** accipiebant ab **Archi-Eppo Valachiae Argiensi**.) **Cedrenus** narrat **Gyulam Turcorum**, seu ut clarius ex **Zonara** constat, **Hungarorum Trannorum Ducem** **Constantinopoli** tempore **Imperatoris Constantini Porphyrogeniti** baptizatum fuisse, et **Patricii** dignitate ornatum, qui in **Tranniam** redux **Monachum** secum adduxit **Hierotheum**, quem **Provinciae**, cui praeerat **Gyula**, **Theophilus Constantinopoleos Patriarcha** **Eppum** designavit, et consecravit. Is ut in **Tranniam** venit multos **Hungaros** a barbarico errore ad **Christianam religionem** adduxit. Sedem ei **Eppalem Gyula** assignavit civitatem a suo nomine **Albam Gyuliam** dictam. Hic **Hierotheus** est primus **Christianus**, et quidem **Ritus Graeci** post **Hunorum** in **Tranniam** ingressum **Eppus**; ab isto seriem ducunt **moderni Ritus Graeci** in **Trannia Eppi**. * De **Gyulae** conversione **Cedreni** verba haec sunt: **Ceterum Turcae** (id est **Hungari**) non ante finem fecerunt in **Romanas** (id est **Graecas**) ditiones, quam **Bulosides eorum Princeps** fidem se amplecti **Christianam** simulans **Constantinopolim** venit, baptizatusque a **Constantino** et susceptus ab eoque **Patricii** dignitate et magnis donis ornatus, ditatusque domum rediit, non multo post **Gyilas**, ipse quoque **Turcicus Princeps**, eodem se ejusdem rei causa confert, baptizatusque et eodem quo prior modo, tractatus, **Monachum** secum abduxit **Hierotheum** pietatis fama celebrem, quem **Turciae Eppum** **Theophilus Patriarcha** ordinavit. Isque ut in **Turciam** venit, multos a barbarica fraude ad **Christianam religionem** traduxit, ac **Gyilas** quidem constans in fide mansit, et neque ipse in **Romanos** impressiones fecit, et captivos **Christianos** emens curavit. **Bulosides** autem pactis, quae cum **Deo** inerat, rescissis, saepe cum omnibus suis in **Romanos** expeditiones suscepit, quod

*) In margine scriptum. Editor.

idem contra Francos tentans, captus, et ab eorum Rege in palum suffixus. Hactenus Cedrenus in Compendio historiarum tom. II, pag. 636 edit. Regiae Parisiensis.

Zonaras autem ita scribit: Turci (Hungaros autem ita vocari supra diximus) alias provincias Romanas (hoc est Graecas, nam Graeci se Romanos appellabant) incursare soliti, ad tempus quieti fuerunt, nam dux eorum Bulogudes, et partis cujusdam Princeps Gyilas Imperatorem convenerunt; amboque sacrosancto regenerationis lavacro initiati, et arcanis Religionis nostrae imbuti, ac Patricia dignitate ornati, onustique pecuniis in suas sedes redierunt, abducto Pontifice per quem multi ad Dei cognitionem devenerunt. Ac Gyilas quidem in fide permansit, pacemque servavit. Alter foedere, quod cum Deo fecerat, rupto, arma Romanis intulit, idem contra Francos facere aggressus, captus est, et in crucem actus. Annalium tom. II, libr. XVI. Similia referunt Jo. Curopatates, et Scilitzes.

Verba S. Stephani haec sunt: Quis Graecus reget Latinos Graecis moribus? aut quis Latinus Graecos Latinis reget moribus? Nullus. Ad haec Inchoffer exclamat: utinam id fecissent posteri.

(Va urmá.)

PETITIUNEA

fostiloru granitarii romani Nr. 17 etc.

(Capetu)

Maiestatea Ta c. r. apostolica se Te

1) Induri: a staveri si a pune afara de tóta indoieía liber'a insusire originala a poporatiunei si a proprietatii posedate de aceasta in mosii, in aratre, livedi, paduri, codri de mediulocu si inalti, munti si a. a fostului cercu alu regimentului alu doilea de granitia romanu din Transilvani'a in intielusulu documentului aratatu in specificatiune Nr. 9, pastratu cu tóta supunera dela regii: Matia din 1475, Uladaslaus din 1492 si Ludovicu din 1520, si érasí, in intielusulu sistemei redicarei de granitia, prin care si aceia granitarii, cari mainainte au fostu in starea de supusi domnesci, se declarasera pe vecie de omeni liberi, si pe acestia, dimpreuua cu libertatile, dreptatile si privilegiéle curgátorie din libera insusire de mai nainte a persónei si a proprietatiloru;

2) A pune la cale prea gratiosu despartirea causeru de posesiune si de fonduri ale fostului

alu doile regimentu romanu, care prin desmilitarisare, si mai cu seama in timpurile mai de curendu s'au incurcatu cu cauzele primului regimentu totu de odata desmilitarisatu;

3) A face prea gratiosu, cá fondulu de monturu destinatu pentru stipendii, in intielusulu protocolului sub Nr. 33 alu adunarii reprezentantiloru celoru 44 de comune granitariie, pastratu cu tóta autenticitateá, dupa separarea tuturoru venituriloru din muntii revendicati incurse dela prima Aprile 1851, se se dee comuneloru impreuna cu interesele crescute spre liber'a dispositiune si nemidiuloci'a administrare.

4) A ordina cu marinimitate preanalta, cá edificului institutului de crescere militariu, care in turburarile din 48—49 cadiú victima patimiloru, si acum diace in ruine, se se redice spre scopuri scolare, din fondulu proventeloru de granitia, care se transferase dela comand'a regimentului disfiintiatu la deregatori'a civile.

Singuru din prea gratios'a implinirea acestei pre supuse cereri póte vedé poperatiunea fostului regimentu alu doilea de infanteria romanu din Transilvani'a, ca i se recunosce victim'a sangelui loru, alu parintiloru si mosiloru loru versatu pe tóte campurile de bataia ale Europei, si a servitieloru miiitarie de granitia, facute din propriiele mediulóce in restimpu aprópe de unu seculu, fiindca prin acésta se redica tóte incurcaturile mai de parte ale remasei averi granitariie, si nu s'ar mai da n'ci o ocaziune spre pasiri la judecata, care insusi pentru inalt'a stapanire ar fi neplacute, eara pentru granitarii apasatorie si impreunate cu multe spese, mai departe, fiindca amar'a esperientia din anii de curendu trecuti nu este calificata de a intari pre poporatiunea din granitia in incredere loru, mai cu seama in acésta perióda de transitiune, si a potoli aduncéle ingrigiari despre propri'a loru esistintia.

Nici procederea deregatori' de finantia nu póte fi unu ce lingusitóriu pentru ambitiunea militaria a poporatiunei granitariie si pentru conceputele statului loru despre servitiile facute, muneratiunea primita pentru acestea, si despre pedepsele impartite pentru purtarea necorecta.

In fine cutediamu cu tóta umilinti'a a aduce inainte si a ne roga, ca póte ar fi avantajiosu a ordina, cá acésta cauza, ce sta de diece ani nedescurcata, se se hotarésca pe cale scurta prin o comisiune ordinata spre acesta in fiinti'a de fačia a depu-

tatiloru din granitia, pentruca deputatii ar fi in stare a pune inainte aci pe locu man'a pe tóte documentele originale si scrisorile aflatórie in manile lor, ear acele ce ar lipsi, si ar fi trebuintóse, — le ar procura din arhivele de aici; mai departe, pentruca tóte actele de pertractare de pana acuma, impreuna cu hartiele justificatórie diacu la inaltulu ministeriu de statu si de finantia si pentruca acumu in fine comunele granitiarie au datu ordinu imputernicitoru sei deputati de facia, se astepte prea inalt'a hotarire aici in Vien'a.

Cu cea mai adunca umilintia prea credintio-sii si prea supusii deputati ai celoru 44 de comune granitiarie ale fostului regimentu romanu alu doilea de granitia Nr. 17.
Viena, 10. Decembre 1860.

Georgie Lica m. pr.,
capitanu in pensiuene si posesoriu de pamentu.

Joanu Purceille m. pr.,
capitanu in pensiuene si posesoru de pamentu.

Basiliu Nascu m. pr.,
invatiatoriu primarlu si posesoru de pamentu.

Joachimu Muresianu m. pr.,
posesorude pamentu, adjunctu de directiune la c. r.
tribunalu de comerciu in Pesta.

ISTORIA ITALIANILORU

de Cesare cantu.

(Urmare din Nr. 11.)

Cartea VI.

Capu LVIII. Medievulu comparatu cu epocha actuale.

Capu LIX. Odoacru. Teodoricu. Ultima splendóre a literaturii latine cu Cassiodoru si cu Boethiu.

Capu LX. Finitulu regatului ostrogoticu. Bellisariu. Narsete. Liberarea Italiei.

Capu LXI. Longobardii.

Capu LXII. Invasorii. Legislatiunea longobarda. Moralile.

Capu LXIII. Invinsii. Suptu ce legi traia ei? Care era conditiunea lor, si in ce stare se afla artile lor?

Capu LXIV. Biserica in raporturile ei cu popó-rele si cu nónele staturi. Sanctu Benedictu si monachii.

Capu LXV. Papii. Gregoriu celu mare.

Capu LXVI. Italia disputata intre Longobardi si Greci.

Capu LXVII. Iconoclastii. Originea dominatiunei timporale a papiloru.

Capu LXVIII. Finitulu regatului longobardu. Renouirea imperiului occidentale.

Capu LXIX. Imperiulu romano-crestinu. Carolu celu mare.

INVOCATIUNE.

(1861.)

Fientia necuprinsa, potente creatória,
Ce lumea din nimica ai dísu si s'a a facutu,
Ce steleloru dai zimbetu si sórelui ardóre,
Ce-ai scrisu atotu-potenti'a pe bolt'a 'nfloritória
Cu litere de auru in modu nepriceputu.

O! las'a ta cantare spre tíer'a mea 'ntrist-ta
Si tristele ei plangeri asculta 'nduratoriu:
Asculta, cum suspina de doruri sfasiata,
Cum lacreme reversa cá virginea lasata
Prin codri fora sóre de-alu ei adoratoriu.

Tu celu ce-ai scosu martirii din gurile de sange,
Din brancele de tigri, de hiene si de lei:
Umbresce cu-ata drépta oh! patri'a-mi ce plange,
Alin'a ei dorere, neamicii ei infrange,
Infrange fora legea, surupa pe misiei!

Si nu lasá o tíera in care-a ta volientia
Vérsat'a 'n abundantia a' lumii n'destulari
De prad'a-unoru fapture desierte de credentia,
De parte de amóre si fora cuscientia,
Straine dereptatii si-amice la 'mpilari.

O! nu lasá unu populu, in venele cui bate
Unu sange de marire decursu din semidieu,
De joculu unoru . . . . .
Ce nu mai sciu de lege nici . . . . .
De tene chiar' de tene o creatoriulu mieu!!

Ar. Densusianu.